

Agyó, kupa, viszlát, Varga!

LEEDS UNITED–FERENCVÁROSI TORNA CLUB 1:0 (1:0)

VVK-döntő, 1. mérkőzés, 1968. augusztus 7., Leeds, 35 000 néző. Jv: Scheuer (svájci).

Leeds United: Sprake – Reaney, Jackie Charlton, Hunter, Cooper – Madeley, Bremner, Giles (Greenhoff, 68.) – Lorimer, Jones (Belfitt, 70.), Gray.

Ferencváros: Géczi – Novák, Páncsics, Havasi – Juhász, Szűcs – Szőke, Varga, Albert, Rákosi, Fenyvesi dr. (Branikovits, 68.).

Gól: Jones (42.).

FERENCVÁROSI TORNA CLUB–LEEDS UNITED 0:0

VVK-döntő, 2. mérkőzés, 1968. szeptember 11., Népstadion, 70 000 néző. Jv: Schulenburg (nyugatnémet).

Ferencváros: Géczi – Novák, Páncsics, Havasi – Juhász, Szűcs – Szőke (Karába, 60.), Varga, Albert, Rákosi, Katona.

Leeds United: Sprake – Reaney, Jackie Charlton, Hunter, Cooper – Madeley, Bremner, O'Grady – Lorimer, Jones, Hibbitt (Bates, 62.).

Talán az utolsó fotó a teljes Fradi-keretről, még Varga Zolival. Állnak, balról: dr. Lakat Károly edző, Géczi, Novák, Juhász, Bálint, Páncsics, Havasi, Szűcs, Horváth L., Takács. Elöl: Karába, Mezei, Varga, Albert, Rákosi, Katona, Fenyvesi.

1967 pazar éve volt a Ferencvárosnak. A következő esztendő elején hatalmas összegben lehetett volna fogadni arra, hogy hasonlóra évtizedekig nem lesz példa a klub életében.

Pedig tizenkét hónappal korábban minden jel arra mutatott, hogy az 1966-ban parádés futbalal bajnoki aranyat nyerő Vasast még csak megszorítani sem tudja majd senki. A márciusi rajtnál felettébb valószínűtlen volt, hogy a Ferencváros szinte rajt-cél győzelmet arat majd, s nagyon hosszú veretlenségi sorozatot produkálva

nyolcpontos előnnyel nyeri az aranyat. A zöld-fehérek látványos bajnoki és nemzetközi kupamérkőzések sorát játszották mind idegenben, mind az akkor saját pályájuknak számító Népstadionban. Közöttük játszott Európa legjobb játékosa – 1967 karácsonyán ugyanis Albert Flórián kapta az aranylabdát.

Az esztendő legvégén a Ferencváros rangja, helyzete, az élvonal mezőnyében elfoglalt királyi szerepe kísértetiesen hasonlított a Vasas 1966 decemberi helyzetéhez, a kérdés csupán az volt: lehet-e még egyszer olyan varázslatos bajnoki esztendőt produkálni, mint amilyen az 1967-es szezon volt a zöld-fehérek számára?

Igazán veszélyesnek mondható vetélytársuk nem mutatkozott, sokkal inkább jelentett pikantiériát, hogy tréneri pályafutása során először vív egymással külön háborút a három nagy, a Ferencváros, a Vasas és az Újpesti Dózsa trénera.

A korszak edzőkirályai, a Baróti, Illovszky, Lakat dr. trió tagjai közül kettő 1967 januárjában került új csapatához.

Baróti Lajos az 1966-os világbajnokságot követő lemondása után az Újpest invitálását fogadta el, Lakat Károly dr. pedig az MTK-tól voltaképpen hazaszerződött a Fradihoz, amelynek 1943 és 1952 között a játékosa volt. A harmadik, Illovszky Rudolf 1967 nyarán tért vissza Angyalföldre, fél éven keresztül még irányította a válogatottat is, de már ő volt ismét a Vasas edzője.

1968 volt az első teljes szezon, amelyben presztízscsapatát vívtak.

Idézzük ismét szerzőtársunk (L. T. K.), az Éljen a Császárnak című, Albert Flórián életét és pályafutását feldolgozó cikksorozatának idevágó részletét, hiszen az írás lépésről lépésre követi nyomon egyben a Ferencváros történetét is a VVK-döntőig.

„1968 egyszerre volt drámai és varázslatos a Ferencváros életében.

Ha sokkal nehezebben is, mint 1967-ben, de újra megnyerik a bajnokságot, ezzel szemben elveszítenek egy VVK-döntőt és egy csatárzsénit.

A Leeds United a Népstadionból vitte haza magával Angliába a mérkőzésen látottak alapján minden létező tekintetben a Fradinak járó serleget, Varga Zolit pedig valami belülről fakadó, legyűrhetetlen elégedetlenség és a 23 évesek lángoló becsvágya hajtotta egy új, egy más világ felé.

Pedig a csapat olyan díszes keretet varázsol az esztendő képe köré, amelybe Munkácsy-festményeket szoktak helyezni.

Január 9-én (kéretik figyelni a dátumra) 1:0-ra nyerni Liverpoolban, ráadásul – ahogy apám fogalmazott – úgy, hogy a csapat korábbi tengelye, a Géczi–Mátra–Albert-hármas nincs a pályán«, még akkor is világraszóló eredmény, ha akkoriban noha megtapsoltuk, hasra nem estünk előtte.

A valaha volt egyik legnagyobb fradista, Mátrai Sándor már semmiképpen sem lehetett ott a bokáig érő hóval borított Anfield Roadon, mert a különböző, pályán kívüli történések miatt annyira megfagyott körülötte a levegő, hogy jobbnak látta távozni. Az NBI-be éppen akkor feljutó Egyetértéshez igazolt. Ma már pontosan tudjuk: maradhatott volna! Minden, amit a rovására írtak, amivel gyanúsították, merő tévedés volt! Apám foggal, körömmel küzdött a maradásáért, de egy idő után feladta, mert belátta: Mátrai-nak tesz jó, ha elengedi.

A liverpooli 1:0 után dicsértük a Kispestről »importált« Takács Bélát, aki remekül helyettesítette a kapuban Géczit. Kijutott az elismerésből Novák Dezsőnek, aki a szakértő szemtanúk állítása szerint a mezőny legjobbja volt. Megveregettük Branikovits Laci vállát, aki egy Albertet idéző gólt »bokázott« a liverpooli kapus Lawrence hálójába. De az abszolút siker Var-

A Leeds United a VVK-döntő első mérkőzésére ezzel a ma már ereklyének számító zászlóval készült

gáé volt, aki átérezve, hogy Flóri hiányában most aztán tényleg »övé« csapat, néha már sajnálni, sőt szánni való vergődésre kényszerítette cseleivel az amúgy is mackós mozgású angol bekeket.

Albert nélkül (ne felejtjük: Flóri sérülés miatt már az első, itthoni meccsen sem játszott) kétszer 1:0-val elbúcsúztatni a Liverpoolt, az még 1968-ban is olyan volt, mintha ma a Barcelona Messi nélkül verné a Real vagy a Manchester Unitedet!

De annak a Fradinak „egy” Liverpool nem okozott különösebb gondot.

Mint ahogy (a VVK-vonalat követve) hol elsöprő magabiztossággal, hogy kisebb-nagyobb nehézségek árán, de a zöld-fehérek voltaképpen simán jutottak túl az Atletico Bilbaoén, és a soványkának látszó itthoni 3:2-es győzelem után egy kinti 2:2-vel a Bolognán is.

Az olaszok a Népstadionban már 2:0-ra vezettek (a csapat összeállítása éppenséggel nem

A diadalittas (a pletykák szerint néhány negyedórával később már nem csak diadalittas...) leeds sztárok a Népstadion öltözőjében. Középen a kupával Billy Bremner.

Ez volt a Liverpool–Ferencváros-találkozó Anfield-Road-i első felvonásának a műsorfüzete. A szerkesztők a tervezésnél még nem tudhatták, hogy stílszerűbb lett volna havas képet tenni a címlapra.

Angliában ósrégi szokás a találkozókra készülő, minden szükséges információt tartalmazó műsorfüzet. Éppen a VVK-döntő első mérkőzésére ne adtak volna ki ilyet?

volt a legacélosabb, hiszen sérülés miatt Rákosi és Albert sem játszott, Szűcs Lajos ment előre középcsatárnak), amikor a Varga, Branikovits duó „zenélni” kezdett. A csapat pedig nemhogy kiegyenlített, de néhány perccel a befejezés előtt Varga egyik legzseniálisabb góljának köszönhetően minimális előnyt is szerzett.

A VVK-döntő első meccsén viszont Leedsben az angolok csikartak ki egygólnyi fórt maguknak a budapesti visszavágóra. 1:0-ra nyertek úgy, hogy egy bal oldali szöglet után Géczit (videófelvétel van róla) négy angol játékos lökte be a kapuba, hogy aztán az ötödik (bizonyos Mick Jones) a hálóba nyomta a labdát.

A visszavágó 76 000-es közönsége a Népstadionban mégis olyan biztos volt a VVK-győzelemben, mintha nem is Európa egyik legjobb klubcsapata, hanem az Eger vagy a Salgótarján lett volna az ellenfél.

A meccs rangját jelezte: a döntőre Budapestre érkezett Sir Stanley Rous a FIFA és egyben a VVK-bizottság elnöke, hogy személyesen adhassa át a serleget 1967 aranylabdásának, Albert Flóriánnak.

A kupát azonban a kis vörös skót, Billy Bremner vette át az elnök úrtól, mert bár a Géczi – Novák, Páncsics, Hava-

si – Juhász, Szűcs – Szőke, Varga, Albert, Rákosi, Katona összeállításban kezdő Ferencváros tíz mezonjátékosa a találkozó 90 perces időtartamára a szó szoros értelmébe beköltözött a Leeds 16-osán belülre, nem volt az az ordító helyzet, amelynek végén a labda a hálóban kötött volna ki.

Egy egyszerű magyar bajnokit ugyanezekkel a helyzetekkel minimum 6:0-ra nyert volna a csapat, no, de ez a VVK-döntő volt, az ellenfél kapujában a mindent védő Sprake nevű portással, a védelem tengelyében Jackie Charltonnal, a „Zsiráf”, Bobby Charlton szintén világbajnok testvérével.

A gól nélküli VVK-finálét követően még Don Revie, az angolok edzője és játékosai is azt nyilatkozták: fogalmuk sincs arról, hogyan bírták ki azt az irtózatot nyomást, amellyel a Ferencváros másfél órán át a kapujuk elé szögezte őket, de az vesse rájuk az első követ, aki a helyükben a kupagyőzelem pillanatában ennek okait kutatná...

Az angolok edzője például azt mondta: „A Ferencváros kiváló csapat! Egyike a legjobbaknak, amelyet valaha láttam... a mérkőzés egyes pillanataiban már én magam is feladtam a reményt,

Az 1967. decemberi Ferencváros–Liverpool-összeecsapás előtt a zöld-fehér szurkolók egy csoportja ezzel a herendi vázával ajándékozta meg a vezetőedzőt, dr. Lakat Károlyt. A váza formájában kifejezésre jutó köszönet a néhány nappal korábban megnyert 20. NB I-es bajnoki címnek szólt.

A Liverpool vezetői ezzel a feldátumozott pokróccal ajándékozták meg a ferencvárosi küldöttség valamennyi tagját. Az eredményt még nem szöhatték bele...

Ahány ország, annyi szokás... A Bilbao a Fradi elleni hazai találkozójára szóló belépőjegyén az ellenfél nevét nem tartotta szükségesnek feltüntetni.

hogy kibírjuk ezt az örületes nyomást, de végül valahogy sikerült...”

Nem fukarkodott az elismeréssel Sir Stanley Rous sem. Mi több, ő egyenesen álmélkodott: „Ilyen mérkőzést még nem láttam életemben! Hogy az egyik csapat ekkora erővel rohamozzon

90 percen át, és ne tudja megtörni a másik ellenállását...”

Nagyon jellemző volt, persze az is, ahogyan Albert Flórián vélekedett: „Ez volt az első hazai VVK-mérkőzésünk, amelyen nem lőttünk gólt, sajnos éppen a döntő...”

A Császárt, ha kicsit meg is vigasztalta, de igazán jó kedvre nem tudta deríteni az sem, amikor a FIFA elnöke a finálé után a Fradi öltözőjébe

Ezzel a jeggyel léphettek be a szurkolók a Liverpool stadionjába 1968 januárjában, a Fradi elleni VVK-mérkőzés első találkozójára. Sok jegy felhasználatlan maradt, hiszen fogvacogatóan hideg időben, bokáig érő hóban került sor az összecsapásra.

látogatva így szólt hozzá: „Nem baj, Flórián, a sportvilág az ilyen becsületesen küzdő, sportzerű ellenfeleket is végtelenül becsüli”.

Erős a gyanúnk: Flórián abban a pillanatban inkább beírta volna kevesebb dicsőretekkel, csak a második helyezettek járó érem helyett a VVK-serleget vihette volna haza...

Az elvesztett végjáték után a szurkolók csalódása mély és jelentős volt ugyan, ám mégsem mondható drámainak, hiszen azokban az években olyan futballja volt Magyarországnak, hogy méltán lehetett bízni abban, hogy ha az egyik nemzetközi kupadöntőt elveszítettük, akkor majd megnyerjük a másikat.

Albertékre ráadásul – az 1967-ben nyert bajnoki címmel szerzett jogon – már az őszi BEK-meccsek is vártak volna. Minden túlzás nélkül: akár a végső győzelem esélyével. Ám a Ferencváros nemhogy nem nyerte meg a Bajnokcsapatok Európa Kupája következő kiírását, hanem... el sem indulhatott abban!

A futballpályán kívüli világ ugyanis forrongott. Politikai szempontból viharos tavaszt élt meg Lengyelország, kitortek a párizsi diáklázadások, Csehszlovákiát pedig az esztendő augusztusában (egészen pontosan augusztus 21-én) megszállták a Varsói Szerződés tagjai közül a szovjet, a lengyel, a bolgár, a magyar és a keletnémet hadsereg katonái.

Utóbbi hatással volt a magyar futball nemzetközi életére is, hiszen a BEK sorsolása után ki-

derült: a nyugati országok klubjainak döntő többsége (köztük a Fradi első ellenfelének kisorsolt, 1967-ben BEK-győztes Celtic) nem hajlandó olyan országban pályára lépni, amely szerepet vállalt a csehszlovákiai bevonulásban. Az UEFA tett egy elkéseredett kísérletet a kupasorozat megmentésére. Elkülönítette egymástól a keleti és a nyugati tömb csapatait (a Fradi ennek alapján a Levszki Szófiával játszott volna), ám az MLSZ elnöksége az új rendszerű „sorsolást” politikai diszkriminációnak tekintette. Megszületett a verdikt: a magyar bajnok és a kupagyőztes nem vesz részt a BEK (FTC) és a KEK (Győri ETO) 1968–69-es küzdelmeiben!

A futball szempontjából (is) drámai döntés született, hiszen a Ferencvárosnak olyan csapata volt, amely megsimogathatta, de akár le is hozhatta volna a csillagokat az égből.

Azokban a napokban még nem lehetett tudni, hogy Varga Zoli akkor sem játszott volna BEK-meccset zöld-fehérben,

A Liverpool is fontosnak tartotta, hogy a legnépszerűbb magyar csapat elleni páros meccsére egyedi zászló készüljön

1968

- Magyarországon beindult az új gazdasági mechanizmus.
- A szovjet hadsereg magyar, lengyel, bolgár és keletnémet katonai segédlettel bevonult Csehszlovákiába, és felszámolta a Dubček nevével fémjelzett reformokat, az „emberarcú szocializmus” kísérletét.
- A Broadwayn bemutatták a Hair című musicalt.
- Los Angelesben Robert Kennedy szenátort halálosan megsebesítette egy merénylő.
- A téli olimpiai játékoknak a franciaországi Grenoble, a nyárinak Mexikóváros adott otthont. A magyar sportolók 10 arany-, 10 ezüst- és 12 bronzéremmel szereztek Közép-Amerikában.

Nagyon nehezen indult, de döntő lett a vége... Kuriózumnak számító felvétel a Fradi első, e sorozatbeli VVK-meccséről, amelyen a román Arges Pitesti otthonában 3:1-re kaptak ki a zöld-fehérek. Varga Zoltán a maga speciális módján csavar a kapu elé. Kell is a jó beadás, elég az eredményjelző táblára nézni... A visszavágón Alberték 4:0-ra ütötték ki a román együttest!

ha nincs a politikai közjáték. Egy felejthetetlen Ferencváros–Bp. Honvéd-rangadón, a Népstadionban, a 89. percben, 0:0-s állásnál lőtt, máig emlegetett szabadrúgásgóljával elköszönt a budapesti publikumtól. (Játszott még egy meccset szeptember 15-én, Székesfehérvárott a Videoton ellen, az lett az utolsó magyar bajnoki találkozója.) Októberben, a mexikói olimpia megkezdése előtt egy nappal a nálunk akkor szabadnak mondott világot választotta, a kor szóhasználatával élve – disszidált.

Zsenijét elveszítette ugyan a gárda, de Branikovits már nyugodtan a csapatba állítható volt, így az esetleges BEK-szereplés esetén a végső győzelem esélye ugyanúgy megmaradt volna, mintha Zoli varázsol a 8-as mezben.

Sokan (mind a mai napig) Albertet hibáztatják azért, mert Varga elhagyta az országot, ám ez a kérdés jóval bonyolultabb ennél, amit fényesen bizonyítanak az azóta történtek. Részint az, hogy az Albert 50. születésnapjára rendezett gálameccsre Varga Zoltán az első szóra repült haza Magyarországra, az Üllői útra. Nem szólva arról, hogy Zoli jóval későbbi ferencvárosi trénersége alatt harmóniában dolgoztak együtt.

Nem állítható, hogy soha, semmilyen ellentét nem volt közöttük játékoskorukban. De az igen, hogy ennek az öltözöben, de kiváltképp a mérkőzéseken a jelét sem láthatta senki. Zolit nyilván zavarta az Albert körüli (ahogyan ő fogalmazott) „hihetetlen felhajtás” és a már-már ajnározásba hajló dédelgetés. No, de kit ajnároztak és dédel-

Egy a „száz” helyzet közül a VVK-döntő budapesti visszavágójáról. Varga közeli fejeése után a labda csak milliméterekkel kerülte el a leedsiek kapuját.

gettek volna (akár a szurkolók, akár a vezetők), ha nem azt az embert, akit megválasztottak Európa legjobbjának, s aki a góljaival sorozatban döntötte el a fontosabbnál fontosabb mérkőzéseket? (Persze ahhoz, hogy ezeket a gólokat belője, elengedhetetlen szüksége volt mindenekelőtt Varga, de nagymértékben Rákosi Gyula segítségére is.)

Albertnek kétségkívül voltak kiváltságai. Csak egyetlen példa az „apróságok” közül. 1965-ben Izlandra, Keflavikba utazott BEK-meccset játszani a Fradi. Flóri három korábbi, rettenetes emlékére hivatkozva azt

Egy újabb szurkolói ajándék: ezt a vázát a „herendiporcelánmániás” ferencvárosi vezetőedző a VVK-döntőbe jutásért kapta a fradistáktól

mondta, inkább itthon marad, de fel nem száll a csapatot szállító gépre. A küldöttség nélküle indult el az IL 14-essel. Honti György, az MLSZ legendás főtítkára érdeme, hogy Flóri mégis játszott a mérkőzésen. Elintézte, hogy Albert egy másik társaság másik gépével a csapat után repülhessen.

Lehet, hogy Zoli szívébe az ilyen (és az ehhez hasonló) „kiváltságok” szúrták az első tuskét Albert-ügyben. 1965-ben ez tényleg „császári” kiváltság volt. De a nemzetközi futballtörténelemben nem példa nélküli. Emlékezetes, hogy 1981-ben a norvégok akkori legjobbját, Tom Lundot személygépkocsival hozták Budapestre a világbajnoki selejtezőre, mert irtózott a repüléstől. Még ismertebb tény, hogy Dennis Bergkamp, a holland válogatott és az Ajax, illetve az Arsenal sztárja ugyancsak inkább nem utazott el egy mérkőzésre, csak hogy ne kelljen gépre szállnia.

A magyar olimpiai válogatott mindenestre 1968-ban Varga nélkül is megnyerte a mexikói ötkarikás tornát (soraiban a fradisták közül Novákkal, Pánccsicsal, Juhással, Szűcs Lajossal), a Fradi pedig a magyar bajnokságot, igaz csak egy sóhajtásnyival az abban az idényben 102 gólig, de ezzel is csak az ezüstéremig jutó Újpesti Dózsa előtt.

Ez már amolyan a „célfotó” döntésére bízott aranyérem volt (valljuk be, kellett hozzá a Vasas „nagyvonalúsága” is, egy, a végső helyezések szempontjából sorsdöntő, 2:1-es zöld-fehér győ-

Ekkora hóban ma már el sem kezdenének egy mérkőzést! Szerencsére a Liverpool–Ferencváros-találkozót megrendezték! Branikovits góljával a Fradi győzött.

zelemmel végződött rangadón), de ettől még a 30 meccsen szerzett 49 pontnak (akkoriban még két pont járt a győzelemért), a 21 győzelemnek, a 65:26-os gólaránynak „valahogy” csak össze kellett jönni...

1968. november 6-án Rióban Flórinak még akadt egy kis dolga. Novák Dezső, Szűcs Lajos, Farkas János és a játékvezető Zsolt István társaságában Dettmar Cramer meghívására a világválogatotthoz utazott, hogy a FIFA All Stars tagjaként megmérkőzzön Brazíliával.

Három (...) világválogatott egy klubból, Jasin, Beckenbauer, Overath, Amancio és Dzsajics társaságában.

2:1-re kikaptak.

A világválogatott gólját Albert lőtte.

Ez volt a Fradi, 1968-ban...

1965-ben a VVK-győzelem után azért szomorodtak, mert a bajnokságban csak a másodikok lettek, három évvel később a szilveszteri koccintásnál mindenki a magyar bajnokokat ünnepelte és a kupa elvesztésén siránkozott.

Soha sem volt könnyű Fradi-játékosnak lenni...

Itt dőlt el a kupa sorsa, amit persze akkor még nem lehetett tudni! A leedszi mérkőzésen egy bal oldali szöglet után Géczi „ledarálták” az angol csatárok, és az érkező Jones közvetlen közelről a hálóba passzolt. Pedig Novák Dezső lába nagyon közel van ahhoz, hogy menteni tudjon. Sajnos, nem sikerült...

